

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

април 2013 година

Скопје, јуни 2013 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

април 2013 година

- Во април 2013 година индустриското производство забележа раст од 4,0% во споредба со април 2012 година, а во однос на март 2013 година раст од 2,1%;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 3,3%, а на месечна основа 1,3%. Просечната стапка на инфлација во првите четири месеци од 2013 година изнесува 3,4%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - април 2013 година од 14,0%, со вредносен раст од 4,2% и пад на увезените количини стоки од 6,6%, со вредносен пад од 1,8%, што резултираше со намалување на трговскиот дефицит за 10,4% во однос на истиот период од 2012 година;
- Помало остварување на вкупните приходи во Буџетот за 2,0% и зголемување на вкупните расходи за 11,8% во првите четири месеци од 2013 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 11.232 милиони денари (2,3% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 10.771 милиони денари (2,2% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 3,3% на годишна основа и раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 2,6%;

1. Реален сектор

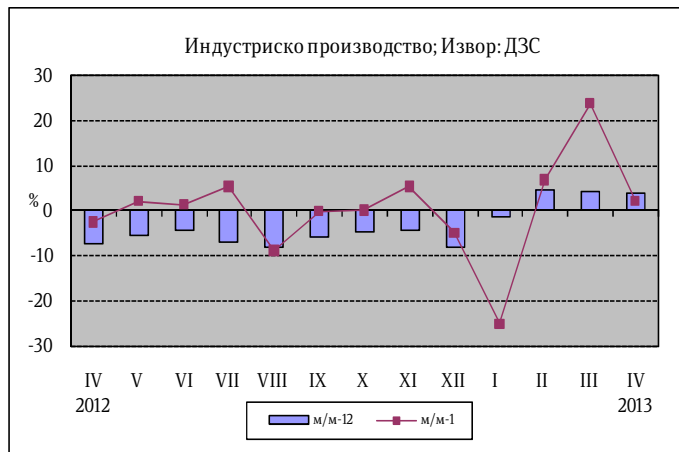
Индустриско производство

Во април 2013 година индустриското производство забележа раст од 4,0% во споредба со април 2012 година. Анализирани по сектори, Рударство и вадење камен забележа раст од 1,9%, како резултат на растот во гранките Вадење други руди и камен од 33,5% и Вадење руди на метал од 2,8%. Секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 3,4% додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа раст од 9,5%.

	м/м-12	м/м-1	I-IV 2013 I-IV 2012
Вкупно	4,0	2,1	3,1
Рударство и вадење камен	1,9	-7,3	10,6
Преработувачка индустрија	3,4	4,4	1,3
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	9,5	-1,3	6,0

Извор: ДЗС

Во рамките на Преработувачката индустрија, позитивен годишен раст е регистриран кај 13 од 23 гранки кои сочинуваат 46,14% од индустриското производство, при што раст е забележан кај Производството на облека (52,2%) и Производството на прехранбени производи (2,7%), како носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Висок раст е остварен и кај: Производство на текстил 139,6%, Производство на електрична опрема 34,1%, Поправка и инсталирање машини и опрема 31,5%, Производство на останата опрема за транспорт 18,3%, Производство на пијалаци 17,0%, Производство на мебел 15,4% и Преработка на дрво, производи од дрво и плута 12,2%.

Најголем позитивен придонес во годишната промена на индустриското производство во април 2013 година има гранката Производство на облека (5,3 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на метали (-1,2 п.п.).

Индустриското производство во април 2013 година во однос на март 2013 година забележа раст од 2,1%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан во секторот Преработувачка индустрија од 4,4%, додека секторот Рударство и вадење камен забележа пад од 7,3%, а секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација пад од 1,3%. Од гранките со поголемо учество во структурата на индустриското производство висок раст е забележан кај: Производство на пијалаци 33,5%, Производство на други неметални производи 24,0%, Производство на метали 7,5%, Производство на облека 5,8% и Производство на прехранбени производи 5,5%.

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – април 2013 година во однос на истиот период од 2012 година регистрира раст од 3,1%. Секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 10,6%, Снабдувањето со електрична енергија, гас, пара и климатизација раст од 6,0% и секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 1,3%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во април 2013 година во однос на април 2012 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Нетрајни производи за широка потрошувачка 11,9%, Трајни производи за широка потрошувачка 2,9%, Капитални производи 2,4% и Енергија 1,7%. Пад на производството е регистриран единствено кај групата Интермедијарни производи, освен енергија од 3,5%.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во април 2013 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка од 13,0%, Интермедијарни производи, освен енергија од 12,6% и Нетрајни производи за широка потрошувачка за 6,0%. Пад е забележан во групите: Капитални производи за 25,5% и Енергија за 9,7%.

На кумулативна основа, во периодот јануари - април 2013 година во однос на истиот период од минатата година раст е забележан кај групите: Нетрајни производи за широка потрошувачка од 10,6%, Капитални производи од 8,7%, Трајни производи за широка потрошувачка од 7,0% и Енергија од 3,2%. Пад е забележан во групата Интермедијарни производи освен енергија од 7,1%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во април 2013 година е поповолна во однос на претходниот месец, а понеповолна во однос на април 2012 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец, а останува на исто ниво со април 2012 година.

Оценката за обемот на производството во изминатите три месеци е поповолна во однос на март 2013 година како и во однос на април 2012 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, а понеповолни во однос на април 2012 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во април 2013 година за наредните три месеци се поповолни во однос на минатиот месец, а понеповолни во однос на април 2012 година.

Просечното искористување на капацитетите во април 2013 година изнесува 60,7%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 59,9%. Споредено со април 2012 година, искористеноста на капацитетите е повисока за 1,9 п.п.

Во април 2013 година залихите на суровини и репроматеријали, како и тековните набавки на суровини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Оценката за сегашната состојба со залихите на готови производи е поповолна во споредба со претходниот месец, а понеповолна во споредба со април 2012 година. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, се очекува намалување на просечните набавни цени на инпутите, а зголемување на продажните цени на готовите производи.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во април 2013 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 26,8%, недоволната домашна побарувачка со 20,6%, финансиските проблеми со 10,4%, неизвесното економско окружување со 9,4%, недостигот на квалификувана работна сила со 9,1%, конкурентниот увоз со 7,1%, недостигот на суровини со 3,0% и недостигот на опрема со 2,7%.

Како ограничувачки фактори во април 2013 година во однос на март 2013 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната странска побарувачка, конкурентниот увоз, недостигот на суровини и недостигот на квалификувана работна сила, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната домашна побарувачка, финансиските проблеми, недостигот на опрема и неизвесното економско окружување. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во април 2013 година во однос на април 2012 година забележа зголемување од 0,2%.

Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторите: Рударство и вадење камен за 8,5% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 2,1%, додека намалување на бројот на работници има во секторот Преработувачка индустрија и тоа за 0,6%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во април 2013 година во однос на април 2012 година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Енергија за 7,9%, и Нетрајни производи за широка потрошувачка за 0,6%, додека намалување има кај групите: Капитални производи за 3,5%, Интермедијарни производи, освен енергија за 2,7% и Трајни производи за широка потрошувачка за 0,9%.

Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

Во април 2013 година беа издадени 241 одобрение за градба, што претставува зголемување од 20,5% во однос на истиот месец од 2012 година. Вкупниот број на издадени одобренија за градење во однос на март 2013 година, кога беа издадени 231 одобрение, се зголеми за 4,3%.

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобренија за градење во април, изнесува 2.770 милиони денари, што е за 23,4% повеќе во однос на април 2012 година, додека во однос на март 2013 година вредноста на објектите бележи зголемување за 0,3%.

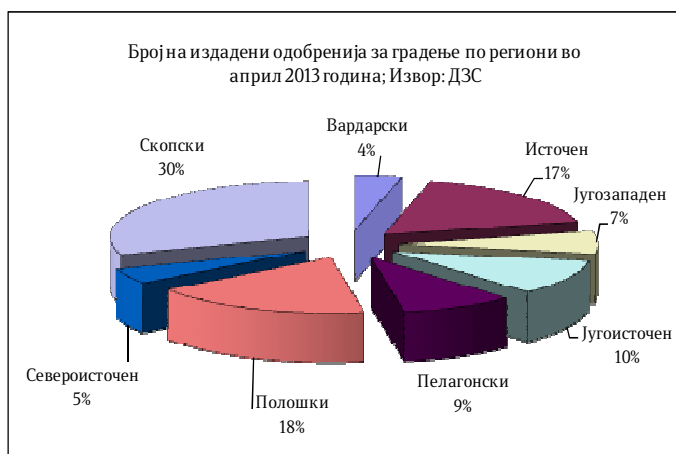
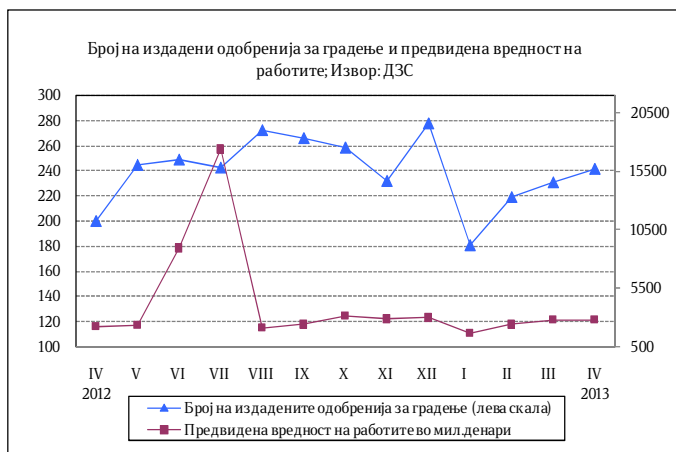
Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренија за градење, 190 (или 78,8%) се наменети за објекти од високоградба, 21 (или 8,7%) за објекти од нискоградба и 30 (или 12,5%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 241 објект за кои се издадени одобренија за градба, на 187 (или 77,68%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 54 објекти (или 22,4%) инвеститори се деловни субјекти.

Во април 2013 година предвидена е изградба на 391 стан, со вкупна корисна површина од 34,818 м². Бројот на предвидени станови за изградба е намален за 11,5% во однос на истиот месец од 2012 година, а во однос на март 2013 година е намален за 33,6%.

Анализирано по региони, во април 2013 година најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 73, при што 51 одобрение е издадено за инвеститори - физички лица и 22 за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Вардарскиот регион - 9, сите издадени за инвеститори - физички лица.

Во периодот јануари - април 2013 година, најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 233, од кои 175 за инвеститори - физички лица, а 58 за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Вардарскиот регион, вкупно 44, од кои 31 одобрение е за инвеститори - физички лица, а 13 за инвеститори - деловни субјекти.

Инфлација

Годишната стапка на инфлација, измерена според Индексот на трошоци на живот, во април 2013 година изнесува 3,3%. Просечната стапка на инфлација во првите четири месеци од 2013 година изнесува 3,4%.

На годишна основа, во април растот на цените е највисок во категоријата Облека и обувки од 7,1%, следен од категоријата Исхрана каде е забележан раст на цените од 4,8%. Раст на цените е забележан и кај категориите Хигиена и здравје 4,2%,

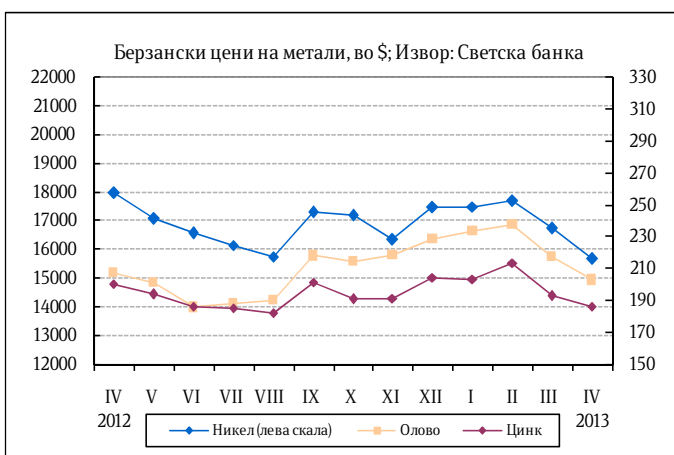
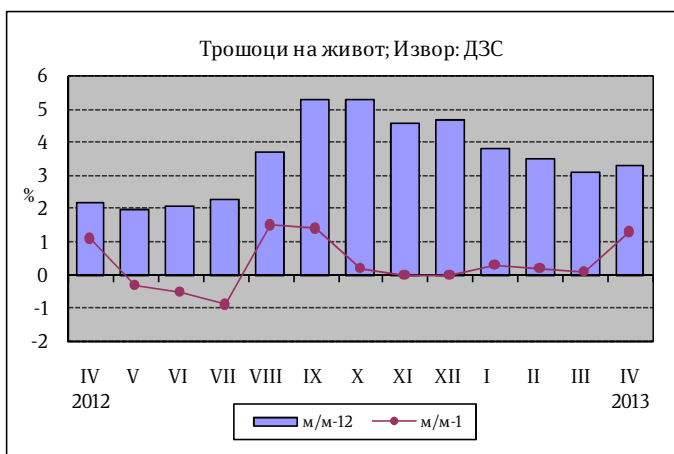
Ресторани и хотели 3,8%, Тутун и пијалаци 3,6%, Домување 3,5%, Култура и разонода 1,1% и Административни и финансиски услуги 0,7%. Пад на цените е забележан кај категоријата Сообраќајни средства и услуги од 3,2%, а се должи на намалените цени за течни горива и масла од 7,6%.

Стапката на инфлација во април, споредено со претходниот месец, изнесува 1,3%. Највисок раст на цените е забележан во категоријата Исхрана од 3,2%, што се должи на растот на цените на зеленчукот. Растот на цената на тутунот за 3,5% предизвика раст на цените во категоријата Тутун и пијалаци од 1,8%. Во категориите Култура и разонода и Административни и финансиски услуги е забележан раст на цените од 0,3%, а во категоријата Ресторани и хотели растот на цените изнесува 0,1%. Цените останаа непроменети кај категориите Домување и Хигиена и здравје. Намалените цени на нафтените деривати за 2,8% предизвикаа пад на цените во категоријата Сообраќајни средства и услуги од 0,2%. Пад на цените е забележан и во категоријата Облека и обувки од 0,1%.

Цените на мало во април 2013 година во однос на април 2012 година се повисоки за 0,9%. Споредено со претходниот месец, цените на мало се исто така повисоки за 0,9%. Просечниот раст на цените на мало во првите четири месеци од 2013 година изнесува 1,5%.

Берзански цени

Во април 2013 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа пад од 5,8% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 102,9 долари за барел. Споредено со април 2012 година, цената на нафтата е пониска за 14,6%. Цената на природниот

гас во април се зголеми за 6,5% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во април се тргуваше со просечна цена од 15.673 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 6,3%. Споредено со април 2012 година цената на никелот е пониска за 12,6%. Во април, како што беше случај и претходниот месец, се забележува месечно намалување на цените на сите метали и железната руда. Во рамките на основните метали, највисок месечен пад на цената забележа калајот од 7%. Цената на оловото е пониска за 6,5%, на бакарот за 5,4%, на цинкот за 3,6% и на алуминиумот за 2,5%. Цената на железната руда во април регистрираше месечен пад од 1,8%. Во рамките на благородните метали, месечниот пад на цената на среброто во април изнесуваше 11,9%, на златото 6,6% и на платината 5,7%.

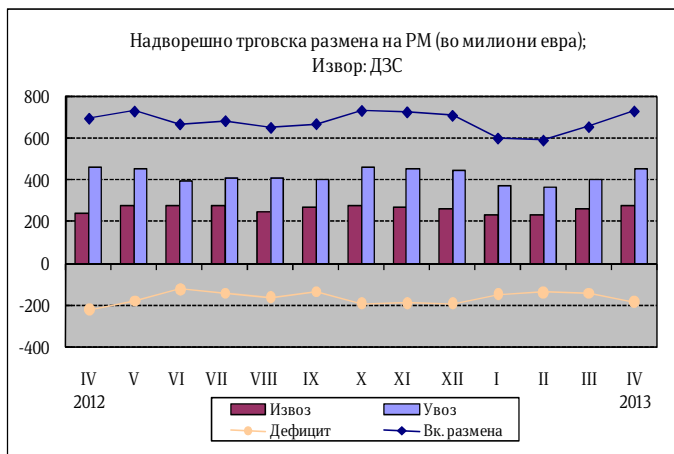
Во април продолжи трендот на намалување на цената на пченицата на светските берзи, и во однос на март е пониска за 0,5%. Цената на пченката во април забележа месечен пад од 9,4%.

2. Надворешно - трговска размена

Вкупната надворешно – трговска размена во првите четири месеци во 2013 година бележи раст од 0,4% во однос на истиот период од 2012 година.

Извоз

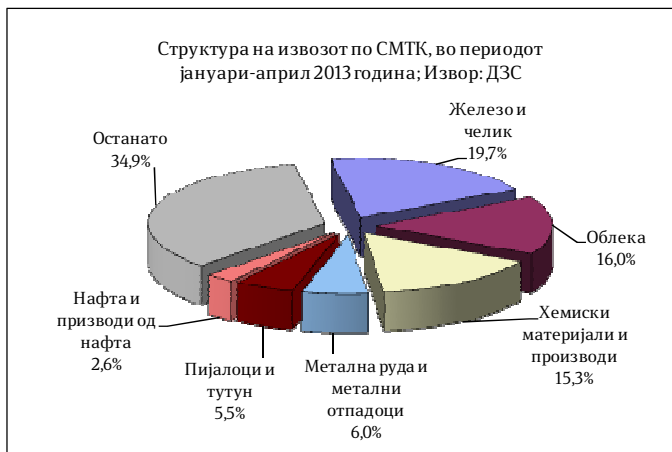
Во периодот јануари - април 2013 година, физичкиот обем на извозот бележи пад од 14,0% во однос на истиот период од 2012 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 996,4 милиони евра и бележи раст од 4,2% (40,1 милиони евра) во однос на периодот јануари - април 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во април 2013 година извозот бележи зголемување од 6,3% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на извозот во април 2013 година бележи месечен раст од 6,3%, што укажува дека влијанието на сезонскиот фактор врз извозот во овој месец е неутрално (0,0 п.п.).

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - април 2013 година се: железо и челик со 19,7%, облека 16,0%, хемиски материји и производи 15,3%, метална руда и отпадоци од метал 6,0%, пијалаци и тутун 5,5% и нафта и производи од нафта 2,6%. Овие шест групи производи сочинуваат 65,1% од вкупниот извоз на државата.

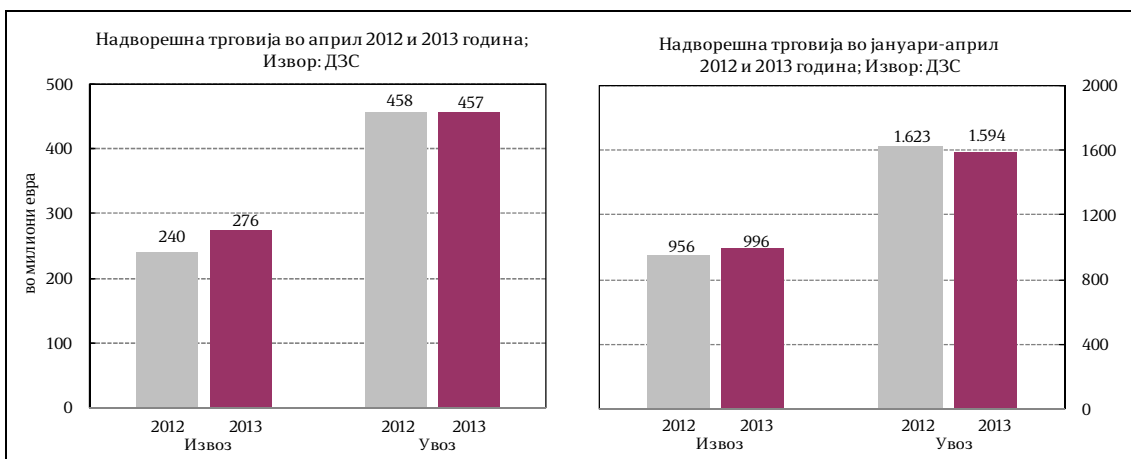
Гледано по економска намена, во првите четири месеци од 2013 година најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриски набавки (52,9%), потоа следуваат стоките за широка потрошувачка (22,9%), храна и пијалаци (10,0%), производите за инвестиции без транспортна опрема (9,8%), горива и мазива (2,7%) и транспортна опрема (1,7%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-IV 2012	I-IV 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	214,4	195,8	-18,6	-8,7
Мил. ЕУР	207,1	195,9	-11,2	-5,4
Мил.\$	272,1	257,3	-14,7	-5,4

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-IV 2012	I-IV 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	156,1	211,7	55,6	35,6
Мил. ЕУР	81,3	101,8	20,5	25,2
Мил.\$	106,7	134,1	27,3	25,6

*)Претходни податоци

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; фероникел; машини и апарати за филтрирање или пречистување други гасови со каталитичка постапка; машки кошули од памук; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; тутун; руди на олово и концентрати; руди на бакар и концентрати; феросилициум; плоснато валани производи од железо или нелегиран челик со ширина 600 мм или поголема; и друго.

Увоз

Увезените количини стоки во периодот јануари - април 2013 година се намалени за 6,6% во однос на периодот јануари - април претходната година, а нивната вредност изнесува 1.593,9 милиони евра, што претставува намалување за 1,8% (29,1 милиони евра) во однос на истиот период од 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во април 2013 година увозот бележи раст од 14,5% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на увозот во април 2013 година бележи месечен раст од 3,7%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (10,7 п.п.) врз увозот во овој месец.

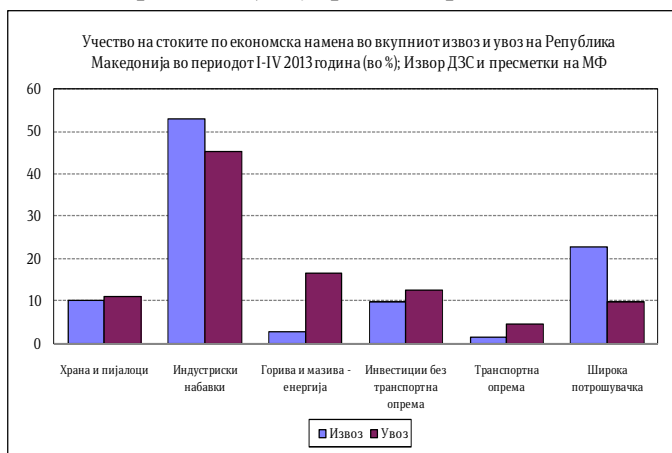
Извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-IV 2012	I-IV 2013	Салдо	Стапки во%		I-IV 2012	I-IV 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	76,0	49,2	-26,8	-35,3	.000 Т	333,5	272,5	-61,0	-18,3
Мил. ЕУР	57,9	26,1	-31,7	-54,9	Мил. ЕУР	227,1	162,4	-64,7	-28,5
Мил. \$	76,1	34,3	-41,7	-54,9	Мил. \$	298,9	213,2	-85,6	-28,7

*)Претходни податоци

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари - април 2013 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали; предиво, ткаенини и текстилни производи; железо и челик; електрични машини, апарати и делови; индустриски машини и делови; друмски возила; и друго.

Гледано по економска намена, во периодот јануари - април 2013 година најголемо учество во увозот имаат: стоките за индустриски набавки (45,1%), потоа следуваат горивата и мазивата (16,5%), производите за инвестиции без транспортна опрема (12,7%), храната и пијалците (11,1%), стоките за широка потрошувачка (9,8%) и транспортната опрема (4,8%).

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; руди на никел и концентрати; сурова нафта; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; паладиум: необработен или во прав; топло валани производи со дебелина помала од 3 мм; премачкувачки средства (бои и лакови); и слично.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-IV 2012	I-IV 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	5,9	2,2	-3,6	-62,0
Мил. ЕУР	130,4	152,9	22,5	17,3
Мил.\$	171,3	201,3	29,9	17,5

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-IV 2012	I-IV 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	7,4	9,8	2,4	32,1
Мил. ЕУР	24,0	27,3	3,3	13,8
Мил.\$	31,6	35,9	4,3	13,5

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првите четири месеци во 2013 година трговскиот дефицит се стесни за 69,1 милиони евра или 10,4% во однос на периодот јануари- април минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: стеснувањето на негативното салдо во размената со горива и мазива, транспортна опрема, храна и пијалаци и стоки за широка потрошувачка, додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со стоките за индустриски набавки и стоките за инвестиции без транспортна опрема.

Значајно е да се напомене дека од јануари 2013 година се применува ревидирана економска групација на земјите подготвена според Геономенклатурата на ЕУ-Номенклатура на земји и територии за статистика на стоковна размена на Унијата и статистика на стоковна размена помеѓу земјите-членки на Унијата.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - април 2013 година споредено со истиот период од 2012 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 27, ЕФТА и Заедница на независни држави, додека пад има кај групациите: Организација на земјите-извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија и Организација за економска соработка на земји од Азиско-пацифичкиот регион. Извозот во ЕУ бележи раст од 16,4% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 15,7%.

Во првите четири месеци од 2013 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период претходната година се зголемила за 7,0%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 3,8 п.п. и изнесува 62,5%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 27) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 71,0%, а увозот на стоки со 57,2%.

Во периодот јануари - април 2013 година, 76,0% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Русија, Грција, Кина и Србија, а потоа следуваат: Турција, Швајцарија, Словенија, Италија, Австрија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Босна и Херцеговина и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 72,7% од трговската размена во периодот јануари - април 2013 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - април 2012 година претставува зголемување од 4,7 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 82,2% и 66,7%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 4,7 п.п., додека кај увозот е зголемена за 4,4 п.п. во однос на периодот јануари - април 2012 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-IV 2012					I-IV 2013					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	889,6	1.012.384.621	61,5394	62.301.542.138	62,3	974,8	1.062.442.921	61,6510	65.500.668.520	66,7	50.058.300	4,9
УСД	1.188,6	592.787.939	46,7293	27.700.565.430	27,7	965,4	451.613.714	47,3870	21.400.619.046	21,8	-141.174.225	-23,8
ГБП	1,0	121.058.951	74,7904	9.054.047.384	9,1	0,9	148.978.948	72,5475	10.808.050.261	11,0	27.919.997	23,1
ЕУР+УСД+ГБП	2.079,2			99.056.154.952	90,0	1.941,1			97.709.337.827	99,5		
вк извоз:	2.082,1			99.985.208.298	100,0	1.944,3			98.210.987.379	100,0		-1,8

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

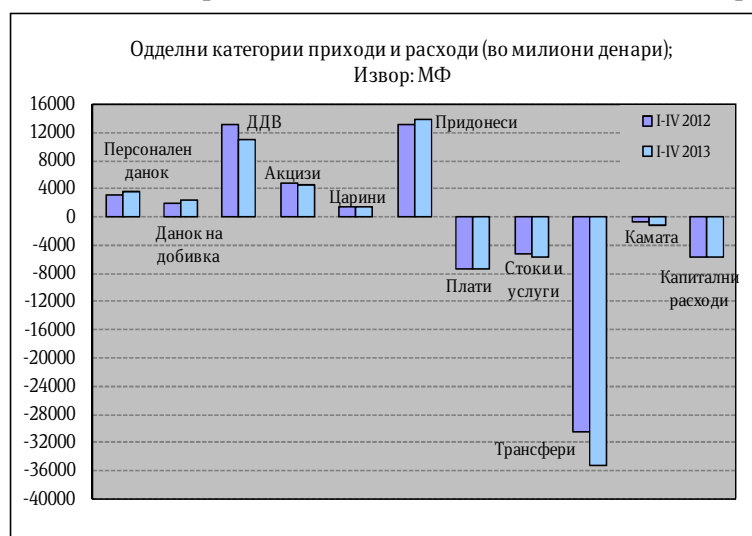
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари- април 2013 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 44.601 милиони денари, односно 9,1% од БДП, што претставува помало остварување за 2,0% во однос на истиот период во 2012 година.

Даночните приходи за првите четири месеци изнесуваа 23.599 милиони денари, односно 4,8% од БДП и во однос на истиот период од 2012 година забележаа намалување за 5,3%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 10.860 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој месец е доминантно и изнесува 46,0%. Акцизите се остварени во износ од 4.363 милиони денари (учество од 18,5% во даночните приходи). Така, од овие два данока остварени се приходи од 15.223 милиони денари,

односно 64,5% од вкупните даночни приходи (3,1% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 19.544 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 8.684 милиони денари (бруто

наплатата е пониска за 0,9%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 30,2% споредено со истиот период од 2012 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 9,5%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува раст од 16,4%, учеството на ДДВ донациите е незначително (0,7%) и забележува поголемо остварување за 79,9%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите од персоналниот данок изнесуваа 3.395 милиони денари и се зголемени за 9,3% на годишна основа, при што околу $\frac{3}{4}$, односно 70,6% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања. Споредено со истиот период од 2012 година, приходите од данокот од добивка во износ од 2.372 милиони денари забележаа раст од 35%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на исплатени дивиденди и други распределби од добивката, а истовремено беше забележан пад на приходите од доплати по даночниот биланс, од платени аконтации и од задржан данок на приходи платени на странски правни лица. Приходите од ДДВ забележаа пад од 16,8%, додека акцизите забележаа пад, односно помало остварување за 5,7%. Приходите од царина изнесуваа 1.439 милиони денари и забележаа зголемување од 11,9%. Приходите од други даноци изнесуваа 1.170 милиони денари и забележаа раст од 6,7%.

Неданочните приходи беа остварени во износ од 3.386 милиони денари во однос на истиот период од 2012 година и беа намалени за 7,7% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, изнесуваа 2.626 милиони денари, што претставува намалување од 19,3% во однос на истиот период од претходната година.

Социјалните придонеси од плати се остварени во износ од 13.634 милиони денари (учество од 2,8 % од БДП), што е за 5,7% повеќе споредено со истиот период од 2012 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 5,1%, придонесите за вработување од 5,4%, додека придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 6,9%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари- април 2013 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 55.833 милиони денари, односно 11,4% од БДП, што е за 11,8% повеќе во однос на 2012 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 49.959 милиони денари учествуваа со 89,5% (со учество од 10,2% во БДП) и се зголемени за 13,1% во однос на истиот период од 2012 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 35.282 милиони денари (7,2% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 7.481 милиони денари. Во вкупните расходи на

Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 13,4% и во однос на 2012 година се намалени за 1,0%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 5.813 милиони денари и споредено со истиот период од 2012 година се зголемени за 7,5%.

Трансферите забележаа зголемување од 15,7% споредено со истиот период од 2012 година и истите учествуваа со 63,2% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 24.237 милиони денари, забележаа раст од 5,7% и учествуваа со 43,4% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување изнесуваа 14.772 милиони денари и се зголемени за 9,2% споредено со истиот период од 2012 година и учествуваа со 26,5% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 19,3%, односно забележаа зголемување од 47,5% споредено со истиот период од 2012 година. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 4.796 милиони денари, беа реализирани за 5,2% повеќе во однос на првите четири месеци од претходната година. Субвенциите и трансферите беа остварени за 2,4 пати повеќе .

Каматите се реализирани во износ од 1.383 милиони денари, што е за 94,5% повеќе во споредба со истиот период од 2012 година. Ваквото зголемување главно се должи на исплатата на доспеаните обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 42,2%, додека за странство беа зголемени за 2,4 пати (239,0%).

Во анализираниот период средствата за капитални расходи изнесуваа 5.874 милиони денари со структурно учество од 10,5% во вкупните расходи (1,2% учество во БДП), односно забележаа зголемување од 2,2% во споредба со истиот период лани.

Буџетско салдо

Во првите четири месеци од 2013 година во Буџетот на Република Македонија е остварен дефицит од 11.232 милиони денари, што претставува 2,3% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет изнесува 10.771 милиони денари и претставува 2,2% од БДП.

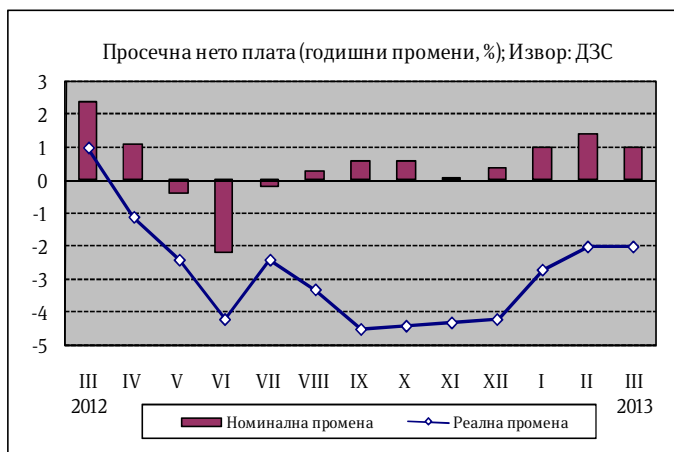
4. Социјален сектор

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во март 2013 година изнесува 31.185 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 21.294 денари.

На месечна основа, во март 2013 година просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 1,8%, додека реално истите се повисоки за 1,7%.

Во март 2013 година во однос на март 2012 година, просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 1,0%, додека реално истите се пониски за 2,0%.

Кумулативно, во периодот јануари – март 2013 година во однос на истиот период од минатата година просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 1,1%, додека реално истите се пониски за 2,3%.

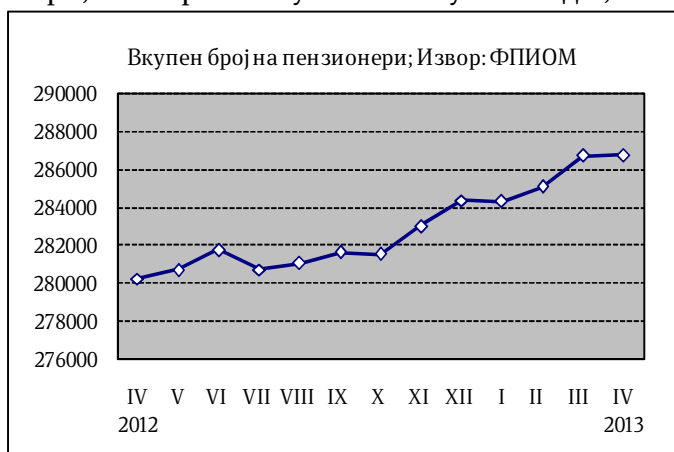
Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во март 2013 година во однос на март 2012 година е забележан во дејностите: Транспорт и складирање (7,2% бруто плата и 6,9% нето плата), Снабдување со вода; отстранување отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината (4,1% бруто плата и 3,9% нето плата) и Дејности на здравствена и социјална заштита (3,8% бруто плата и 4,1% нето плата).

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во март 2013 година во однос на февруари 2013 година е забележан во дејностите: Информации и комуникации (26,2% бруто плата и 29,9% нето плата) Рударство и вадење камен (6,3% бруто плата и 6,1% нето плата) и Градежништво (6,3% бруто плата и 6,0% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во март 2013 година изнесува 2,6%, и е повисок за 0,6 п.п. во однос на истиот месец од претходната година, а во однос на февруари 2013 година е поголем за 0,3 п.п.

Пензии

Во април 2013 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 286.771 пензионери, што претставува зголемување од 2,3% во однос на истиот месец од 2012 година. Во однос на март 2013 година бројот на корисници на пензија е поголем за 30 лица. Од вкупниот број пензионери 57,3% се корисници на старосна пензија, 26,9% на семејна пензија и 15,8% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во

април 2013 година потрошени се 3.271,01 милиони денари, што претставува 51,9% од вкупните социјални трансфери¹.

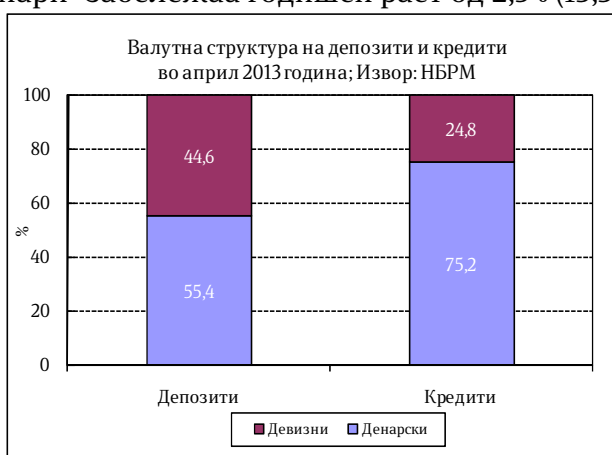
Просечната пензија во април 2013 година изнесува 11.571 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 8,7%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во март 2013 година (последни расположливи податоци) изнесува 55,8%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во април 2013 година примарните пари² забележаа годишен раст од 2,5% (13,3% минатиот месец), во услови на висок раст на готовите пари во оптек од 14,7%. Вкупните ликвидни средства на банките имаа негативен придонес заради годишниот пад од 6%.

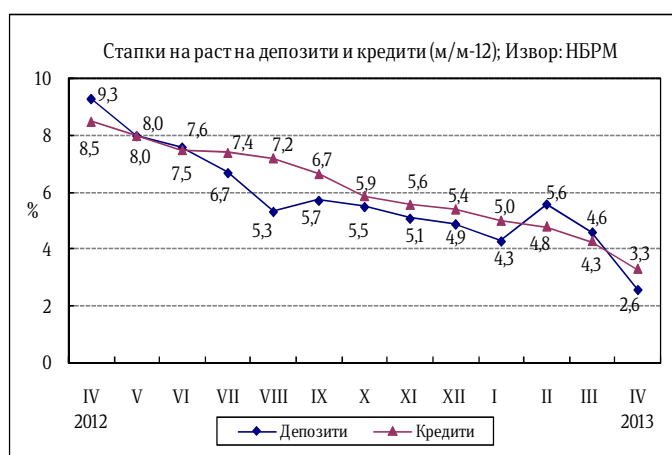
На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 1,8%, како резултат на падот на вкупната ликвидност на банките од 4,3%, додека готовите пари во оптек регистрираа раст од 1,3% во однос на претходниот месец.

Имајќи ги предвид најновите макроекономски, пазарни и финансиски показатели, Народната банка на Република Македонија одлучи максималната каматна стапка на благајничките записи и во април да се задржи на нивото од 3,5%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во април 2013 година се намали за 2,6% на месечна основа, како резултат на падот на депозитите на приватните претпријатија од 12,1%. Од друга страна, депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,5%. Од аспект на

¹ Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

² Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

³ Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите вклучуваат пресметана камата

валутата, пад бележат и депозитите во домашна и оние во странска валута, од 1,1% и 4,4%, соодветно.

На годишна основа, вкупните депозити во април 2013 година остварија забавен раст од 2,6%, наспроти растот од 4,6% во март 2013 година. Од аспект на секторот, растот на вкупните депозити е воден од депозитите на домаќинствата кои бележат раст од 6,8%, додека депозитите на претпријатијата регистрираа годишен пад од 10%.

Од аспект на валутата, во април 2013 година се забележува раст од 8,1% на депозитите во домашна валута, додека депозитите во странска валута бележат пад од 3,5%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 28,1%, а краткорочните депозити се намалија за 6%.

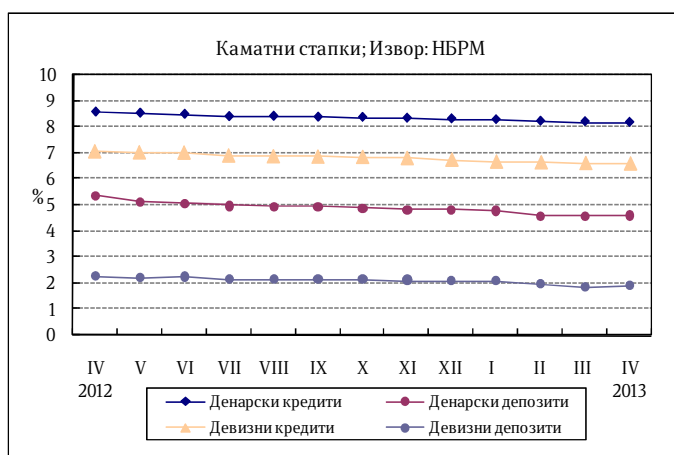
Кредити на банките

Во април 2013 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,3%, што целосно се должеше на растот на кредитите кон домаќинствата од 0,7%, во услови на непроменето ниво на кредити кон приватните претпријатија на месечна основа. Од аспект на валутната структура, денарските кредити забележаа раст од 0,5% додека кредитите во странска валута се намалија за 0,4%.

На годишна основа, растот на вкупните кредити продолжи да забавува и во април изнесуваше 3,3% (наспроти 4,3% во март). Според валутата, новото кредитирање е целосно во домашна валута. Имено, кредитите во домашна валута се зголемија за 6,7%, додека оние во странска валута бележат пад од 5,9%. Анализирани според секторот, кредитите кон претпријатијата регистрираа раст од 0,7%, додека кредитите на домаќинствата се зголемија за 6,9%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 1,4%, додека краткорочните кредити се повисоки за 1,2%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во април 2013 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесуваше 7,7%, што е пониско ниво во однос на претходниот месец кога истата изнесуваше 7,8%. Во однос на истиот месец во 2012 година, таа е пониска за 0,4 п.п. Каматната стапка на денарските кредити се задржа на нивото од 8,2%, додека каматната стапка на девизните кредити остана на нивото од 6,6%.

На месечно ниво, вкупната каматна стапка на депозитите е непроменета и изнесува 3,1%, при што каматните стапки на денарските и девизните депозити изнесуваат 4,6% и 1,9%, соодветно.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на април 2013 година изнесуваа 2.145,7 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 84,7 милиони евра, додека во однос на април 2012 година се повисоки за 83,6 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Ана Николова

Ангела Васовска

Анета Дудеска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Контролирал: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил: Јордан Трајковски

Скопје, јуни 2013 година